

## СТАНОВЛЕННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ

Ідея громадянського суспільства заснована на необхідності ефективного регулювання взаємовідносин людини з політичною владою, суспільства з державою. Будь-яка політична влада, особливо державна, якими б не були її соціальна природа і мотивація дій, має тенденцію до розширення своїх повноважень і встановлення тотального контролю над суспільством. Політична влада, як правило, здобувається і тримається в умовах відвертого конфлікту між суперниками. Політичних опонентів потрібно перемагати на виборчих дільницях, у законодавчих палатах, у ЗМІ, а іноді і на вулицях. Політичні конфлікти розгортаються навіть в окремих партійних або диктаторських політичних системах, де суперницькі фракції та адміністративні департаменти однієї і тієї ж політичної організації борються за позицію та владу. Звичайно, рівень конфлікту в політичній системі пов'язаний із структурою цієї системи та мірою, в якій вона протиставляє виборчі округи один одному.

Однією з особливостей громадянського суспільства в Україні можна назвати його нестабільність або непостійність, проте не в негативному розумінні цих слів. У більшості випадків вона проявляється у значній активізації громадських організацій в моменти соціальної напруги – наприклад, події під час Революції гідності.

Піднесення громадянської активності є одним з найбільших досягнень сьогоднішнього й доказом, що спростовує будь-які скептичні підходи та маніпулювання громадянською спроможністю і зрілістю українського суспільства. Подолано найголовніші проблеми, які стали основним детонатором Євромайдану 2013–2014 рр.: позбавлення громадян будь-якого впливу в суспільно-політичній реальності, безпідставна заборона протестних акцій, застосування позаправових і незаконних дій проти громадян представниками влади. 16 вересня 2014 р. Європейський Парламент синхронно з Верховною Радою України ратифікував Угоду про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. Протягом нетривалого періоду Україні довелося пережити повалення корумпованого режиму, іноземне втручання та відторгнення частини території. Водночас відбулося перезавантаження влади та реформатування політичної системи, ініційовано процес очищення влади, що було однією з головних вимог Революції гідності. Важливим є те, що відносини держави з громадянами від відверто конфронтаційних форм поступово переходять до конструктивної взаємодії з органами державної влади, встановлення високої шкали вимог до їх діяльності.

На сьогодні частина території України окупована, тривають воєнні дії. Тим не менше у своїй більшості українське суспільство й державно-політична влада є консолідованими. Інтенсивна внутрішня інтеграція суспільства відбувається в умовах воєнних дій і потужного пропагандистського тиску ззовні, серйозних соціально-економічних проблем. Водночас громадянське суспільство вийшло на новий рівень суб'єктності, в стислі строки подолавши відстань від стану боротьби за своє існування до статусу активної суспільно-політичної сили. Отже, українське суспільство відтепер значно більше визначає вимоги до порядку денного для України. Разом з тим розгортання в Україні кризових процесів засвідчило значне відставання держави від потенційних можливостей та запитів організованої громадськості. У діяльності органів державної влади досі простежуються ознаки неготовності до ефективного й результативного функціонування в нових умовах, зокрема до врахування інтересів і потреб громадськості й ведення дієвого суспільного діалогу. Подолання неефективності державного управління, браку політичної волі, нехтування посадовими особами звітності й відповідальності перед суспільством залишаються нагальними завданнями для забезпечення безпечного розвитку суспільства й держави